

Upprättad

2018-11-06
Handläggare
D. Gillesén, S. Karlsson, M. Lövberg
Avdelningen för operativ ledning

Giltighetstid

Giltig fr o m
2018-12-01
Giltig t o m
Tillsvidare

Reviderad

2023-10-25
Handläggare
Kristina Lidell
Myndighetsavdelningen

Beslutad

2018-11-12
Kristina Lindfeldt
Avdelningschef
Avdelningen för operativ ledning

Råd och anvisning: Insatsplanering vid farlig verksamhet

Räddningstjänsten Storgöteborgs råd & anvisningar (R&A) har som syfte att underlätta tolkning av lagstiftning, samt även förtydliga räddningstjänstens syn inom specifika områden. Lagstiftning är alltid styrande och åsidosätts ej av detta dokument.

1. Syfte och målgrupp

Detta dokument syftar till att förtydliga Räddningstjänsten Storgöteborgs (RSG) förväntningar och syn på framtagande av insatsplaner vid farlig verksamhet enligt 2 kap. 4 § LSO.

2. Bakgrund

Skyldigheter vid farlig verksamhet framgår av 2 kap. 4 § i Lag (2003:778) om skydd mot olyckor:

Skyldigheter vid farlig verksamhet

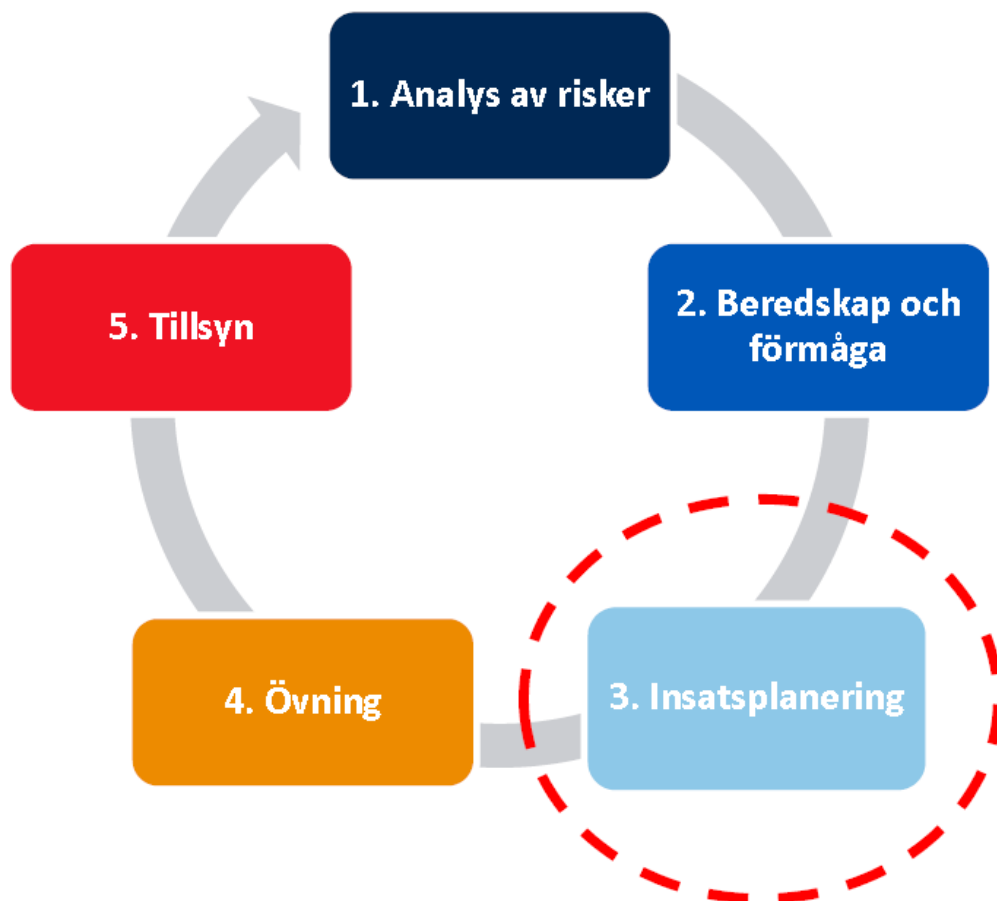
4 § Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skäligen omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador.

Den som utövar verksamheten är skyldig att analysera riskerna för sådana olyckor som anges i första stycket.

Första och andra styckena gäller även flygplatser som har meddelats drifttillstånd enligt 6 kap. 8 § första stycket luftfartslagen (2010:500) och verksamheter som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. *Lag (2015:234)*

Syftet med den kompletterande beredskapen och de övriga nödvändiga åtgärder som ska vidtas enligt skyldigheterna vid farlig verksamhet är att hindra eller begränsa allvarliga skador på människor eller miljön i samband med en olycka eller överhängande fara för en olycka. Skyldigheterna vid farlig verksamhet reglerar således inte sådana åtgärder som kan vidtas för att förebygga att en olycka uppstår. Sådana olycksförebyggande åtgärder regleras i andra bestämmelser än 2 kap. 4 § LSO.

Insatsplaneringen är den tredje delprocessen i RSG:s arbetsmetodik mot farlig verksamhet med syftet att fastställa huruvida kommunen (RSG) och verksamheten har skapat en väl utarbetad insatsplanering. Tanken är att de dimensionerande scenarier som tagits fram i analysen av riskerna och vidareutvecklats till behovet av beredskap och förmåga kommer att påverka en insatsplanering.

Det finns särskilda bestämmelser om att verksamhetsutövaren utöver en generell insatsplan ska ha en intern plan för räddningsinsatser för anläggningar på Sevesolagens högre kravnivå och för riskanläggningar med utvinningsavfall. För dessa två typer av anläggningar ska även kommunen upprätta en plan för räddningsinsatser (3 kap. 6 § FSO).

Planerna för räddningsinsatser bör minst vart tredje år ses över och uppdateras vid behov.

Utöver skyldigheterna i LSO och Sevesolagstiftningen är det också viktigt att notera att arbetsmiljöarbete ingår som en naturlig del i alla verksamheter. Arbetsgivaren ska uppmärksamma och ta hänsyn till de förhållanden i arbetsmiljön som kan påverka de anställdas hälsa och säkerhet. För räddningstjänstens del är arbetsmiljön inte begränsad till brandstationen, utan inkluderar också insatsförhållanden ute vid t.ex. en farlig verksamhet. Då ett fast driftsställe, såsom en farlig verksamhet, blir ett gemensamt arbetsställe för flera verksamheter vid pågående räddningsinsats, är den som råder över arbetsstället enligt lag ansvarig för samordningen av arbetsmiljöfrågor. En relevant och dokumenterad insatsplanering kan skapa förutsättningar för att sådan samordning kommer till stånd.

3. Verksamhetens insatsplan

Räddningstjänsten Storgöteborgs utgångspunkt är att framtagande av en insatsplan är något som den farliga verksamheten har ansvar för. Detta utgår ifrån verksamhetens skyldigheter att i skäligen omfattning hålla beredskap och förmåga att förhindra eller begränsa att olyckor orsakar allvarliga skador på människor eller miljön samt ansvar kring att skapa förutsättningar för en rimlig arbetsmiljö vid insats. Konsulter eller andra entreprenörer kan tas in för framtagandet. Verksamhetens insatsplan genereras digitalt och i pappersform underlag med kartor, förklaringar, tekniska installationer m.m.

Räddningstjänstens roll blir mottagande myndighet och granskning av insatsplanen i syfte att avgöra om den i sin utformning och innehåll fungerar på avsett sätt vid räddningsinsats och som underlag i räddningstjänstens fortsatta interna planering.

En insatsplan skall innehålla följande:

- Information om byggnader, brandskydd, verksamheten, kontaktuppgifter och risker.
- Ritningar, bilder med insatsinformation.
- Information om hur tekniska skyddssystem fungerar och hanteras.
- Vid behov även information om objektsspecifika typhändelser/scenarier.
- Information om angränsande verksamheter/risker som kan påverka/påverkas bör anges.

För räddningstjänsten är det av stor vikt att insatsplanen som dokument håller sig till en enhetlig utformning då det är en stor uppsättning individer i olika befälsroller som ska kunna ta till sig informationen.

Insatsplanering bör ses som ett ständigt pågående process, där insatsplanen på papper inte är det egentliga slutmålet, utan bara en del av arbetet. Det är själva processen med att insatsplanera som leder till lärande, och som ger både nya insikter och nya kunskaper på vägen mot målet. Insatsplaneringen sätter fokus på risker och målsättningar. Planeringen blir därför oundgänglig, eftersom den tvingar organisationen att fokusera och tänka framåt: Planeringen gör organisationen mentalt förberedd!

3.1 Utformning och hantering av insatsplaner

Utformning och hantering av insatsplaner beskrivs i detta avsnitt. Observera att detta avsnitt inte omfattar handlingar som innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt avsnitt 3.2. Avsteg från beskrivningen nedan gällande förvaring och mediahantering kan i vissa fall göras i samråd med RSG.

RSG förväntar sig att den farliga verksamheten gör följande:

1. På plats förvarar två (2) uppsättningar pärmar med komplett insatsplan enligt Brandskyddsföreningens rekommendationer för Insatsplan, utgivningsår 2019.
2. Levererar två (2) uppsättningar av motsvarande underlag till RSG. Överlämningen till RSG kan ske enligt något av följande sätt (verksamheten bedömer vilken metod som är lämplig):
 - a) Två (2) uppsättningar pärmar med insatsplan överlämnas till RSG på Gårda Brandstation efter färdigställande.
 - b) En (1) uppsättning överlämnas digitalt till RSG. Underlaget lämnas i formatet .pdf. Detta sker via ett krypterat eller okrypterat mail (verksamheten bedömer om kryptering är lämpligt).
3. Verksamheten tar fram ett framkörningskort. Ingen hantering av denna kommer ske i RSGs operativa mobila IT-stöd eller i utryckningsfordon. För att utryckningspersonal ändå ska hitta rätt mötesplats hos verksamheten krävs därför att ett framkörningskort, som inte innehåller känslig information för verksamheten, finns tillgängligt. Framkörningskortet levereras till RSG digitalt i formatet .pdf och hanteras i RSGs operativa mobila IT-stöd. Informationen på framkörningskortet ska anpassas efter respektive verksamhet, men ska minst innehålla:
 - Karta/områdesbild över verksamheten.
 - Markering av tillträdesvägar
 - Var verksamhetens insatsplaner finns tillgängliga och hur åtkomst sker (t.ex. överlämnas av personal)

3.2 Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Hantering av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och omfattas av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) regleras i säkerhetsskyddslagen.

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter ska undvikas i insatsplaner.

4. Intern plan för räddningsinsatser

Verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska i samråd med kommunen (räddningstjänsten) och de anställda samt annan personal som kan påverka säkerheten upprätta en intern plan för räddningsinsatser. Planen ska ges in till länsstyrelsen i det län där verksamheten ligger.

Den framtagna insatsplanen enligt kap. 3 ovan kan utgöra en grund i en sådan plan men behöver kompletteras med företagets rutiner och utgå ifrån en förståelse för hur både företaget och räddningstjänsten agerar vid de framtagna dimensionerande scenarier som framkommit i *Analysen av risker* och som vidareutvecklats till behov av *beredskap och förmåga*.

5. Kommunens plan för räddningsinsatser

Den interna planen för räddningsinsatser vid verksamheter som omfattas av den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen kompletteras av en kommunal plan för räddningsinsatser som utgör räddningstjänstens planering. Några av de punkter som kommunens planering syftar till är att dokumentera förutsättningar för att:

- Avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som orsakas på människor, miljö och egendom begränsas.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckshändelser.
- Lämna nödvändig information till allmänheten och till berörda organ och myndigheter i området.
- Vidta åtgärder för att återställa och sanera miljön efter en allvarlig olyckshändelse.

RSG:s kommunala planer är uppdelade i tre delar:

1. Del I – **Allmän del** som bl.a. generellt beskriver räddningstjänstens förmåga, varning av allmänheten och samtliga verksamheter som omfattas.
2. Del II – **Detaljerad del** som, för samtliga verksamheter som omfattas, per verksamhet beskriver sammanställning av dokument i hela den kommunala planering som utgör grund för genomförandet av räddningsinsatser på dessa verksamheter. Sammanställningen omfattas av sekretess enligt 18 kap. 8 § samt 13 § Offentlighets- och sekretesslag (2009:400).
3. Del III – **Detaljerad del** som för respektive verksamhet beskriver specifika delar i planen som relateras till de dimensionerande scenarierna. Omfattas av sekretess enligt 18 kap. 8 § samt 13 § Offentlighets- och sekretesslag (2009:400).

Den kommunala planen delges berörd verksamhet för att de skall ha möjlighet att kommentera den och samordna den med verksamhetens interna plan för räddningsinsatser.

Kommunens plan skall förnyas vart tredje år eller när ändrade förhållande ger anledning till det.

6. Kontakter med RSG

Verksamheten som ansvarar för insatsplaneringen kan ställa frågor in till RSG:s handläggargrupp kring farlig verksamhet eller kontaktperson(er) för insatsplaner.

Främst är det samråd kring verksamheternas interna plan för räddningsinsatser eller den kommunala planen för räddningsinsatser som genererar ett tydligt behov av kontakt.

RSG säljer inte tjänster att producera insatsplaner till farlig verksamhet.

Kontakt sker via växel: 031 – 335 26 00 eller per mail: raddningstjansten@rsgbg.se.

7. Uppdateringshistorik

Följande förändringar/förlängningar är genomförda.

Datum	Förändring i korthet	Handläggare	Granskare	Godkänd av
2018-11-06	Upprättad.	D. Gillesén S. Karlsson M. Lövberg	D.Gillesén, FV-råd	K. Lindfeldt
2020-11-03	Kompletterat att insatsplan även bör innehålla information om angränsande verksamheter/risker som kan påverka/påverkas.	D. Gillesén S. Karlsson M. Lövberg	D.Gillesén	K. Lindfeldt
2023-10-25	Justeringar i avsnitt 3.	K.Lidell	S. Karlsson D.Gillesén	K. Lindfeldt